

Prepared with great appreciation by the respected family elder, Dr Mohamed Payenda Zhouand Safi, General Practitioner.

د خدای بېنېلي سميع الدين ژوند لنډ ژوندليک

خدای بېنېلي سميع الدين ژوند د خدای بېنېلي تاج الدين صافي زوی و. نوموړی په ۱۳۱۲ لمريز کال کې د لغمان ولايت د مرکز د چاردي د قريې د صاحب جمال په کلي کې زېږېدلی و.

پلار يې د دولت مامور و او شاوخوا دولس جريبه کرنيزه ځمکه يې هم درلوده. نوموړي يو ورور، مرحوم معين الدين صافي، او يوه خور، خدای بېنېلي ليلا صافي، لرل.

خدای بېنېلي سميع الدين ژوند دوه ودونه کړي وو. له لومړي واده څخه يې پنځه لوني او يو زوی، او له دوهم واده څخه يې درې زامن درلودل.

د هغه ټولې لوني او ټول زامن د لوړو زده کړو خاوندان دي. يوه لور يې، ډاکټره ويدا ژوند صافي، اوس مهال په استراليا کې د ډاکټرې په توګه دنده ترسره کوي.

زده کړې

خدای بېنېلي سميع الدين ژوند له علم او زده کړې سره ځانګړې مينه درلوده. نوموړي تر يوولسم ټولګي پورې د لغمان ولايت په روښان لېسه کې زده کړې وکړې او دولسم ټولګي يې په هرات کې ولوست. په دې توګه يې وکولای شول چې له ټاکلي وخت څخه يو کال مخکې پوهنتون ته لاره پيدا کړي.

نوموړي د ښوونځي د رسمي زده کړو ترڅنګ، د ديني علومو زده کړې هم د هغه وخت د لغمان ولايت د مشهورو ديني عالمانو تر لارښوونې لاندې ترسره کړې.

سربېره پر دې، انگليسي ژبه يې هم د بېلابېلو ښوونکو، په ځانګړي ډول د مرحوم حکيم الدين خان، په مرسته زده کړې وه.

د کانکور په ازموينه کې د کابل پوهنتون د طب پوهنځي ته بريالی شو او شاوخوا درې مياشتې يې هلته زده کړې وکړې؛ خو د کورنۍ د مشرانو او دوستانو په هڅونه اړ شو چې د حقوقو پوهنځي ته تبديل شي.

سره له دې چې د حقوقو په پوهنځي کې يې زده کړې په ځنډ سره پيل کړې وې، بيا هم وتوانېد چې د خپل ټولګي لومړۍ نمره محصل شي.

نوموړي به تل د خپلو استادانو، په ځانګړي ډول د خدای بېنېلي ډاکټر عبدالصمد حامد او خدای بېنېلي محمدموسی شفيق، په درناوي يادونه کوله.

هغه د کابل پوهنتون د حقوقو له پوهنځي څخه د لومړي نمره محصل په توګه فارغ شو او وروسته د همدې پوهنتون په علمي کادر کې د استاد په توګه ومنل شو.

وروسته د لوړو زده کړو لپاره د امريکا متحده ايالاتو ته واستول شو او هلته يې د حقوقو په برخه کې د ماسټرۍ سند ترلاسه کړ.

کله چې هېواد ته راستون شو، لومړی د تقنين رياست د مرستيال او وروسته د همدې ادارې د رئيس په توګه وټاکل شو.

نوموړي په دې موده کې د ګڼ شمېر قوانينو په جوړولو او تدوين کې مهمه ونډه واخيسته.

په دغو قوانينو کې د لومړي ځل لپاره د افغانستان د جزا قانون او مدني قانون هم شامل وو، چې د ملي شورا يا پارلمان له تصويب وروسته په رسمي جريده کې خپاره شول.

خدای بېنېلي سميع الدين ژوند د مرحوم نور احمد اعتمادي د صدارت پر مهال د لويې څارنوالۍ د مرستيال په توګه وټاکل شو.

په حقيقت کې، نوموړی په افغانستان کې د څارنوالۍ د بنسټ اېښودونکو له ډلې ګڼل کېږي.

Prepared with great appreciation by the respected family elder, Dr Mohamed Payenda Zhouand Safi, General Practitioner.

وروسته د عدلي وزارت د معين په توگه وگمارل شو.

د خدای بېنلي محمد موسی شفيق د صدارت پر مهال، خدای بېنلي سميع الدين ژوند د عدلي وزارت د معين او د همدې وزارت د سرپرست يا کفيل په توگه دنده ترسره کوله.

د جمهوريت دوره

د محمد داوود خان له کودتا او د جمهوري نظام له رامنځته کېدو وروسته، خدای بېنلي سميع الدين ژوند لا هم د عدلي وزارت د معين په توگه دنده ترسره کړه.

له څه مودې وروسته، د لوړو زده کړو د دوام لپاره د امريکا متحده ايالاتو ته واستول شو. نوموړی يو کال وروسته هېواد ته راستون شو او د محمد داوود خان د فرمان له مخې، د مرکزي استيناف د عالي محکمې د رئيس په توگه وټاکل شو.

خدای بېنلي ژوند، د پخوا په څېر، دا مهمه او درنه دنده هم په پوره صداقت، ايماندارۍ او مسلکي ژمنتيا سره پر مخ يووړه.

په همدې دوره کې، د افغانستان د پلان وزير، خدای بېنلي علي احمد خرم، په کابل کې د يوه ښوونکي له خوا ووژل شو.

تورن کس، چې مرجان نومېده، په ابتدائيه او مرافعه محکمو کې د اعدام په سزا محکوم شو؛ خو د استيناف عالي محکمې د هغه د اعدام سزا په عمري بند بدله کړه.

د دې پرېکړې يو اساسي لامل دا و چې خدای بېنلي ژوند د اعدام له سزا سره اصولي مخالفت درلود او باور يې درلود چې د يوه انسان ژوند بايد تر ممکنه حده خوندي وساتل شي.

د ۱۳۵۷ لمريز کال د ثور د اوومې نېټې له کودتا وروسته، خدای بېنلي ژوند ته يو ځل بيا د عدلي وزارت د معين دنده وسپارل شوه.

خدای بېنلي ژوند به د دې دورې يوه خاطرې داسې بيانوله: «د عدلي وزارت د دارالامان په ماني کې موقعيت درلود. يوه ورځ نور محمد ترهګی له حفيظ الله امين سره يوځای د ماني د ليدلو لپاره هلته راغی. امين، ژوند ترهګی ته وروپېژاند: «!ترهګی وويل: "ژوند خو لا ژوندی دی؟»

د ۱۳۵۸ لمريز کال د جدي د شپږمې نېټې له پېښو وروسته، خدای بېنلي ژوند ته د لويې څارنوالۍ د اصلاح او سمون چارې وسپارل شوې؛ خو ډېر ژر د دولتي چارواکو له سياستونو او کړنو سره د مخالفت له امله له دندې گوښه شو.

تر هغې وروسته، خدای بېنلي ژوند د يوې لنډې مودې لپاره د پوهنتون د استاد په توگه دنده ترسره کړه.

په ۱۳۵۹ لمريز کال کې د طبي معایناتو او درملنې لپاره هندوستان ته ولاړ او له هغه ځايه يې د تل لپاره استراليا ته کډه وکړه.

نوموړي له خپلې کورنۍ سره د استراليا د سيدني په ښار کې ژوند کاوه او تر تقاعد پورې يې د استراليا په بېلابېلو دولتي ادارو کې دنده ترسره کړه.

کله چې په ۲۰۰۲ زېږديز کال کې په کابل کې اضطراري لويه جرگه جوړه شوه، خدای بېنلي ژوند په استراليا کې د مېشتو افغانانو د منتخب استازي په توگه په دې تاريخي جرگه کې گډون وکړ.

خدای بېنلي سميع الدين ژوند د ۲۰۱۹ زېږديز کال د مارچ په مياشت کې د استراليا د سيدني په ښار کې وفات شو او په همدې ښار کې خاورو ته وسپارل شو.

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

الله تعالی دې وېښي، جنت الفردوس دې يې نصیب شي او یاد دې يې تلياتی وي.

(C) <https://zhouand.com/>

Prepared with great appreciation by the respected family elder, Dr Mohamed Payenda Zhouand Safi, General Practitioner.